



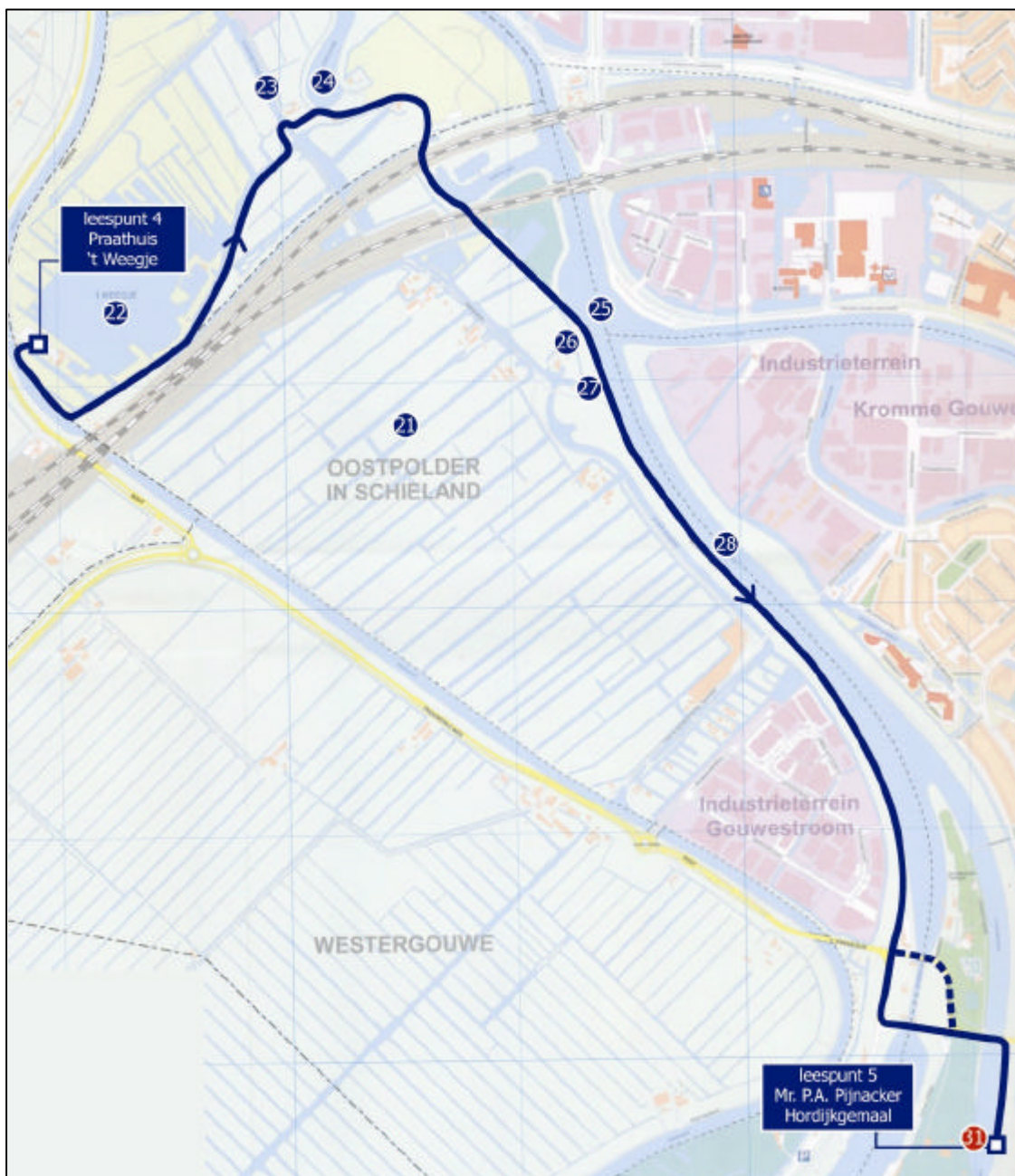
Leespunt 4: Het Praathuis in 't Weegje

Op dit leespunt laten wij u kennis maken met de ontwikkeling van het Hollandse polderlandschap. U vervolgt de route door meteen na de ophaalbrug rechtsaf het fietspad te volgen. Na ca 1 km gaat u bij een T-splitsing voor de Alpher Wetering linksaf. U vervolgt de bocht naar rechts. Na de brug over de Wetering gaat u meteen rechtsaf. U volgt nu de Stoofkade langs een afgesneden en gedempte bocht van de Oude Gouwe.

Via de Stoofkade en onderdoor de spoorbanen Gouda-Alphen en Gouda-Rotterdam, komt u bij de plek waar de Nieuwe Gouwe samenkomt met de Gouwe en het Gouwekanaal.

Vlak na de aansluiting op de Broekweg vindt u een sluisje.

U bent nu op de Nieuwe Broekweg langs het Gouwekanaal op weg naar de Julianasluis. Daar aangekomen rijdt u via de zuidelijke brug een kort stukje over de Rotterdamseweg. Na de brug over het Stroomkanaal gaat u rechtsaf over de Schielands Hoge Zeedijk naar het volgende leespunt bij het Mr P.A. Pynacker Hordijkemaal.





Op uw route naar 't Weegje bent u zojuist door de laaggelegen **Zuidplaspolder (19)** gefietst, en bent u per ophaalbrug de **Ringvaart van de Zuidplaspolder (20)** gepasseerd.

Rond het jaar 1000 was Midden-Holland nog een dicht bebost veenkussen, dat zachtglooiend meters boven de zeespiegel uitstak. De eerste bewoners hebben de bossen ontgonnen en het gebied ontwaterd door het graven van evenwijdige slootjes. Op de ontgonnen gronden werd eerst graan verbouwd en later vee gehouden. Door de ontginning en ontwatering begon het veen door indroging en oxidatie in te klinken tot het lager kwam te liggen dan de rivieren. Door de bouw van dijken voorkwamen de bewoners dat het land onder water liep. Was het veengebied helemaal door dijken omgeven, dan was er een polder ontstaan. Die verlaging van het maaiveld leidde echter tot een vicieuze cirkel van voortgaande ontwatering, maaiveldaling en vernatting. Het proces van inklinking zet zich ook nu nog voort.

Ingedroogd veen bleek een uitstekende brandstof. Grote delen van het poldergebied werden daarom uitgeveend. Zo ontstonden de Hollandse plassen die, als ze door oeverafslag gevaar opleverden voor de omliggende nederzettingen, weer werden drooggemalen en ingepolderd. Zo ontstond ook de Zuidplaspolder. Het water uit deze droogmakerijen werd eerst in een ringvaart en vervolgens in de rivieren gemalen. Vanaf de 15^e eeuw werd het water door windmolens, eerst met schepraders, later met vijzels (schroef in koker) en vanaf de 19 eeuw met stoom-, diesel- en elektrische gemalen op peil gehouden. Voorbeelden daarvan zijn het inmiddels door u al gepasseerde Gemaal Zuidplaspolder en het Abraham Kroesgemaal dat u nog te Moordrecht zult tegenkomen. In de Zuidplaspolder zal de nieuwe Goudse woonwijk Westergouwe worden gerealiseerd.

Omdat de door turfwinning ontstane plassen een bedreiging voor Gouda konden vormen, werd in 1653 door de Staten van Holland aan de stad een octrooi verleend waarin werd bepaald dat in een cirkel van 900 roeden rond Gouda niet mocht worden geveend. Daardoor bleven grote stukken landschap ten westen en ten noorden van Gouda hun oorspronkelijke karakter behouden. Wij danken daaraan nog de kleinschalige, hooggelegen maar desondanks erg natte **Oostpolder in Schieland (21)** tussen de Gouwe en de Zuidplaspolder. Door de drassigheid wordt de bodem van de Oostpolder ook wel 'dik water' genoemd. Men heeft zich lang aan dat octrooi gehouden, maar in de 19^e en 20^e eeuwen werd alsnog in dit oude landschap turf gewonnen, waardoor de Reeuwijkse plassen en 't **Weegje (22)** ontstonden. De Oostpolder in Schieland wordt samen met 't Weegje in de toekomst een groene long tussen de nieuwe woonwijk Westergouwe, bedrijfsterreinen en de bestaande stad. De polder zal voornamelijk worden bestemd voor recreatie.

De **Alpher Wetering (23)** is een gedeeltelijk zeer oud kanaaltje, evenwijdig aan de Gouwe, ten behoeve van de afwatering van de onder Alphen gelegen poldergebieden. De wetering stond vroeger in verbinding met de Hollandsche IJssel. De afgesneden bocht van de **Oude Gouwe (24)** is gedeeltelijk nog in tact en gedeeltelijk gedempt ten behoeve van de aanleg van de spoorbaan. De **Nieuwe Gouwe (25)** is gegraven om de vele lussen in de Oude Gouwe voor het scheepvaartverkeer af te snijden.

Ter weerszijden van de Broekweg bij de aansluiting op de Nieuwe Broekweg liggen tussen de Alpher Wetering en het Gouwekanaal het **Gemaal Oostpolder in Schieland (26)** en een klein, al gedempt, **sluisje (27)**. Wellicht kan dit sluisje ooit weer een functie krijgen voor de Oostpolder. Het **Gouwekanaal (28)** is gegraven als onderdeel van het Julianasluis-complex, dat beschreven wordt bij het volgende leespunt.